

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

§. 8. De priuilegio ad instar.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

exprimit in concessione, qua non exante non solet privilegium sic concedi, siue in illius saltuatus fuerit occasio, siue auunde in motum concedentis obuenit, gratia irrita redditur, esto addat clausulam, *Moti proprio*; quia tunc non censetur Princeps concedere privilegium, nisi quatenus intelligi rem sic se habere. Cum ergo aliter sit, ac ipse existimat, efficitur non habere intentionem concedendi: & ex defectu intentionis gratia est irrita. Neque obstat de dicere proprio motu concedere, concedit enim proprio motu, posita veritate talis relationis. Ex quo fit inualidam esse dispensationem concessam in impedimento consanguinitatis, si in tali dispensatione ipse Pontifex referat puellam patri iactorem honoris, & inuuptam mansutam; cum tamen hoc falsum sit, esto addat clausulam motus proprii, quia hac subintelligitur posita veritate supradictae relationis, quae cum non sit, non subsistit concessio. Idem est in collatione beneficii Ecclesiastici, cuius valorem falsò expressit Pontifex, non valet utique, quantumvis habeat clausulam motus proprii, & alia plura exempla his similia adduci possent, quia, ut bene dicit Menoch. *num. 83.* ex *Rota decis. 10. num. 2. de rescriptis in nouis*, & communis sententia, multa expressa nocent, quae tacita nocere non possunt. & ita tenet Staphileus de *iusuris gratia, tit. de vi. c. si de clausulam, in clausula, motu proprio, ff. de 7. num. 3.* Menoch. *suprà. n. 83. c. segg.* Sanchez *n. 52. Suar. n. 15.* & alij ab eisdem citati.

7 Verum si supplicationem facias dimputam pro privilegio obtinendo, & Princeps ex illa moueatur concedere privilegium, aliàs cognita veritate non concessurus, esto addat clausulam motus proprii, existimat Suarez *suprà. num. 16.* cum Paternitatem, & aliis irritam esse concessionem, quia deficit intentio concedentis. Cederem tamen in praesenti validam esse, quia omnes Doctores, qui supponunt taciturnitatem veritatis, non vitiat gratiam ex motu proprio concessam, supponunt petitam esse, & videtur aperte constare ex *Cl. ment. si Romanus, de praebendis*, & ex *supradicto casu si motu proprio*. Ergo si ex petitione diminuta reddatur concessio nulla, nullus est casus, in quo proprie ex taciturnitate veritatis facta à privilegio valeat gratia. Neque clausula motus proprii aliquid speciale operaretur in privilegio, ubi privilegiatus supplicationem fecit, quod est contra communem sententiam, ut videtur est in Menoch. Sanchez & aliis *suprà*. Quocirca et si Princeps forte non concessurus esset privilegium, si veritatem integre cognouerit; at absolute vult concedere, & hunc defectum supplere, eo ipso, quod addit ex motu proprio, se concedere. Adverte aliquando ob diminutam relationem privilegij concessionem esse nullam; quod contingit, cum relatio est occasio, ut res diuersa ab ea, quae conceditur, intelligatur; si enim petens beneficium Ecclesiasticum tacitas esse regulare, vel hospitalale, vel vnum alteri, concessio nulla est, etiam si fiat motu proprio, non tam ob taciturnitatem veritatis, quam ob defectum intentionis in concedente; intendit enim concedere beneficium commune, quia ita per se fuit representatum; non tamen intendebat concedere illius qualitatibus affectum; atque adeo rem diuersam concessit ab ea, quam intendebas eaque de causa fuit concessio nulla. Vnde cum dicitur taciturnitatem veritatis, non vitiat gratiam, intelligitur de taciturnitate veritatis extrinsecæ rei, & quae illam non mutat, non de qualitate aliqua intrinsecæ, quae rem esse facit diuersam, & ita tenet Abbas *cap. ad aures, n. 1. num. 3. de rescriptis*. Rebuff. in *concordatis, tit. de forma mandati, n. clausula, m. tu proprio, in 5. c. ff. de Sanch. lib. 8. c. 1. n. 51.* Menoch. *de arbit. lib. 2. cent. 3. casu 201. n. 80. c. segg.*

§. VII.

De privilegio absolute, vel sub conditione, aut modo concessio.

- 1 Quid sit explicatur.
- 2 Quando omisso operis, sub cuius onere privilegium fuit concessum, irritet eius usus; sub distinctione respondetur.
- 3 Si detur tibi facultas dispensandi, absolventi, puniendi cum consilio alicuius, si omittas consilium petere, nulla est dispensatio, absolutio, &c.
- 4 Intelligitur doctrina de opere expostulato, quod de iure non inest.

1 **S**acis communis, & vulgaris est distinctio privilegij absolute concessum, vel sub conditione, aut modo. Illud dicitur concessum absolute, quod sine vilo onere privilegij conceditur. Contra illud sub conditione, aut modo, quod conceditur sub onere alicuius operis efficiendi.

2 Difficultas ergo est, quando omisso operis, sub cuius onere privilegium conceditur, irritet eius vsum? & quidem si opus iniunctum possit fieri post privilegij vsum, nequaquam illius omisso irritum reddat privilegij vsum, quia iam supponitur vus legitimus privilegij: hac ratione valida est absolutio à referuatis, quam obtinuit cum obligatione, comparandi, cui obligationi, et si non satisfacias, absolutio data, valida est;

peccas tamen, quia sub illo onere tibi fuit hoc privilegium absolute concessum. Idem est in facultate concessa per Lublaum, et si illud postea non lucreris; absolutio tamen prius data tenet quia opus subiectionis expostulatur, ut onus privilegij concessi, non pro conditione ad illud concedendum. At quando opus iniunctum antecedere debet privilegium, communis sententia docet, nullum esse vsum privilegij, si tale opus omittatur, quia tunc censetur concedens privilegium, sub conditione illius operis concedere, & ex defectu intentionis privilegium non operatur effectum, sic Suarez *lib. 3. cap. 13. num. 4. c. segg.*

3 Ex qua doctrina inferri, si detur tibi privilegium dispensandi, absolventi, vel puniendi alicuius, cum consilio alicuius, & omittas petere, nullam esse dispensationem, absolventem, vel punitionem à te factam, quia consilium natura sua antecedit actum: ut colligitur ex *cap. cum in veteri, de consuetudinibus*, ubi id notat glossa. Innocent. & Panormit. *in fine*. quare debes consilium prius petere, non tamen obligaris sequi, quia in petitione consilij hoc non includitur, aliud enim est petere consilium, aliud consilio assentiri. Neque semper mandatum consilium expostulatur, ut ipsum sequaris, sed vi melius institutus possis prudenter operari. At si tibi data esset facultas aliquid faciendi de consensu, vel cum consensu alterius; tunc necessarium sequi debebas beneplacitum illius; aliàs non de consensu, sed potius ex dissentio illius fieret opus, sic Suarez *suprà. num. 6.* & adducit glossam in *cap. si pro re descriptis in 6. verbo assensu*, & in *cap. 1. ne sede vacante in 6.* & Felinum in *cap. ex parte, de constitutionibus in primo*. Federicum Senenlem *conf. 1. num. 4.*

4 Adverte tamen supradicta intelligi debere de opere expostulato, quod iure ipso non inest privilegio concessio; hoc enim si necessarium antecederet debet privilegij vsum, praesumi debet peti sub conditione & sub illa privilegij vsum concedit. Verum si opus expostulatur, quod alioquin ex iure ipso tenetur privilegiatus facere, si vi privilegio velit, tunc videndum est, an à iure expostulatur tale opus, ut substantialis forma, an ut iolum accidentalibus; igitur eo modo, quo à iure expostulatur; sic praesumendum est concedentem privilegium, expostulare illud à privilegiato; neque aliud intendere per expostitionem illius operis, quam monere privilegiatum, quid teneatur facere. Quae omnia constant ex his, quae diximus de lege irritante, quae in praesenti accommodanda sunt.

§. VIII.

De privilegio ad instar.

- 1 Quid sit.
- 2 Debet habere effectum privilegij, ad cuius similitudinem est concessum, aliàs non tenet concessio.
- 3 Preponitur quadam obiecto, & soluitur.
- 4 Quaedam limitationes supradictae sententiae apponuntur.
- 5 An sub illa forma, Concedo tibi cathedram, seu canoniam, sicuti tuus praedecessor habuit, censentur tibi concessio facultates personales praedecessoris? Sub distinctione respondetur.

1 **P**rivilegium ad instar, vocatur, quod ad similitudinem, & exemplum alterius concessum est: si enim Princeps concessio alteri privilegio dicat: Concedo tibi privilegium idem ac Petro concessi; tunc privilegium tibi concessum vocatur privilegium ad instar, quia est ad instar, & similitudinem privilegij Petro concessi: ita ut omnem limitationem, vel extensionem, quam habuerit Petri privilegium, habeat privilegium ad instar; aliàs non erit perfectè ad instar illius, ita docet Nauarr. *comment. de ubilao, notab. 26. numer. 2.* Bonacina *disp. 1. quest. 3. punct. 7. §. 1. num. 20.* Suarez *lib. 8. c. 15. numer. 2. cum Bald. in Lomina. C. de Episc. & cleric. Mandol. tract. de privileg. ad instar. q. 4.*

2 Quapropter ad huius privilegij valorem requiritur necessarium, ut privilegium illud, ad cuius similitudinem est concessum, habeat effectum, & valorem, & sic verè privilegium, aliàs nulla erit concessio. Nam cum totum suum esse, sit esse aliud, si aliud privilegium effectu caret, etiam privilegium ad instar carebit effectu. Neque obstat Principem expressisse facultatem concedendi tibi privilegium; cum enim non expresserit, quid concesserit, concessio eius fuit nulla, quia privilegium debet esse de re certa, & determinata: facitque ad id *lex si sic legatum 575. §. si mihi, ff. de legatis 1.* ibi *si quantitas non si adiecta, cuiusmodi ratioe nihil debetur; quia non apparet, quantum fuerit legatum*. sic docet Suarez alios referens *lib. 8. cap. 15. numer. 6.* Bonacina *disp. 1. quest. 3. punct. 7. numer. 20.*

3 Sed ubi licet legatum in testamento, 2. ff. de constitutionibus. & demonstrat, ubi cauetur, si testator iusserit fieri monumentum, ad huc instat existens in tali loco, & ibi nullum reperitur, adhuc tenet

§. IX.

De privilegio per communicationem concessio.

reneri hanc dem monumentum statuere, iuxta vires hereditatis; quia satis expressit velle monumentum contrui; esto non appareat, quomodo sic construendum. Ergo idem erit in privilegio, cum satis expresserit Princeps se velle privilegium concedere.

Respondeo esse longè diversam rationem primo quia testator mandans monumentum contrui, satis expressit, quid faciendum sit potest enim fieri monumentum, esto non fiat similitudinem ac proinde satisfieri voluntati testatoris in substantia, le alteri ac proinde satisfieri voluntati testatoris in substantia, et non fiat satis in modo: ac privilegio vti non potes, nisi scias etiam non fiat materia, & quo modo vti illo debeas, ac proinde qui in qua materia, & quo modo vti illo debeas, ac proinde qui tibi per generalia verba privilegium concessit simile alteri, quod nullam est, nullam tibi facultatem concessit, sed solum nomen privilegii dedit, & animum concedendi significavi. Secundo est diversitas ratio in illo casu testamenti, ac in privilegio; quia tunc testator non expresserit, quid faciendum sit, ipse tamen hæres inter, retenti debet, eius voluntatem; cum vices illius gerat: ac privilegio non committitur potestas interpretandi voluntatem concedentis, quia ad concedentem, vel eius successorem adite potest. Quapropter hæres tenetur monumentum facere, ut sibi ex coniecturata mente mandans, visum fuerit; privilegatus vero non potest vti privilegio vti, quin ad concedentem, vel eius successorem adeat pro privilegii explanatione.

4. Aduerto tamen, si aliquo modo Princeps in hoc privilegio ad instar expresserit, quid concedat; ut si dicat, concedo tibi hanc vel illam facultatem dispensandi in votis eligendi Confessorum, &c. sicuti habet Petrus: tunc privilegium concessit, etiam Petri privilegium nullum sit; quia per illam particulam, ad similitudinem privilegii Petri non irritatur concessio facta, & satis explicata; quia non apponitur vt conditio, sed exempli gratia: sic tradit alios referens Felix in cap. quoniam Abbas, de officio delegati, num. 11. Mandos, in tractat. de privilegiis ad instar, quasi. 5. Suarez numer. 7. Bonacina numer. 10.

Aduerto secundo, si privilegium Petri fuit aliquando validum, & firmum, vti vero vel renouatione amiserit, & princeps concedat tibi privilegium sicuti habet Petrus: probabiliter existimare poteris tuum privilegium valere quia videtur facta concessio de privilegio ad similitudinem illius, quod Petro concessum fuit, & quod existimabas habere.

Aduerto tertio si argatur, vel diminuat, aut omnino tollatur Petri privilegium post concessum tibi privilegium ad instar illius, non obinde augeri, & diminui tuum privilegium: quia Petri privilegium fuit tantum adductum in exemplum & similitudinem, ad determinandam voluntatem concedentis facta iam determinatione & concessione tuum privilegium ex alio non dependet. Item voluntas concedentis privilegium ad instar, loquitur attendit privilegium Petri in exemplo secundum statum, quem habebat tempore concessionis, quia solum ad instar illius est facta concessio. Ergo ex varietate postea subsequenti in exemplari non variatur privilegium ad instar. Quæ omnia satis confirmari possunt, argumentis legis in testamento, & ff. de condit. & demonstrat. & docuit Mandos, supra q. 6. §. 9. Suarez, n. 3. §. 4. cap. 16. num. 17. fin. vbi de privilegii communicatione, quod idem est, ac privilegium ad instar vt statim dicemus, Bonacina numer. 10. Emanuel Rodriguez tom. 1. q. 9. regul. 9. art. 9.

5. Sed quid dicendum de illa forma: Concedo tibi cathedralicam, canonicam, & beneficium, sicuti habuit tuus antecessor: inquam, succedas non solum in his, quæ iure ordinario cathedralicæ, & beneficium sunt annexa, sed etiam in privilegiis personalibus, si forè illa habeat.

Ratio dubitandi est quia in privilegiis personalibus non datur successio, sed cum ipsa persona, extinguuntur, ex regul. privilegii de iur. in 6. Nihilominus dicendum est, si modus concessio tibi factus nouus fuit, neque antea visitatus, credendum est voluisse Principem transferre tibi non solum canonicatum, & præbendam; cum his, quæ ex iure ordinario ei erant annexa, sed etiam quæ ex particulari privilegio illi annexabatur, quia alias ille specialis modus, & forma concessiois frustrata esset apponitur & ita docet aduersus Barbol, in l. quia tale, ff. de iur. matr. Suarez lib. 8. c. 15. num. 11. Quam doctrinam aliquo modo confirmatam vidi in Ecclesia Compostellana; vbi Ludovic. Henriquez obtinuit casualem, quæ est dignitatem tenet vere, & in re est canonicatus in illa Ecclesia & simul etiam obtinuit alium canonicatum obijt & eius frater Antonius de Castro petiit à Pontifice utramque præbendam eo modo quo suus frater obtinuerat, audivit Pontifex supplicationi: & licet controuersum fuerit, an ex vi illius clausule sicut prædecessor suus obtinuit, fuerit facta dispensatio de facto iudicatum fuit in eius fauorem.

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. I.

- 1 Quotupliciter hoc contingat.
- 2 Nunquam hoc privilegium uni religioni concessum, conferatur alteri communicari, si obseruantia regularis inde minuatur.
- 3 Quid si in ipsi privilegiis caueatur, vt non censeantur aliis communicata.
- 4 Restriccio facta religiosis Societatis Iesu ne possint suis privilegiis vti, nisi à Pæposito generali fuerint communicata, non communicatur aliis religiosis, tamesi privilegia communicentur.
- 5 Privilegia, Lubiana & gratia concessa alicui religioni in honorem alicuius sancti proprii ad alias transferuntur in communicatione proportionate seruata.

1 Privilegium per communicationem est quando communicatur tibi privilegium quod alteri est concessum. Triplex autem hæc communicatio contingere potest. Primo per quandam quasi extensionem eiusdem privilegii, ita vt vnum & idem privilegium quod aliquibus personis erat concessum ad alios æquè extendatur, non per nouam concessionem, sed per aggregationem plurium subiectorum: ita vt concessio potius tendat ad applicationem eiusdem privilegii ad plura subiecta, quam ad noui privilegii concessionem: & tunc cum sit idem privilegium, aucto, vel diminuto in his quibus fuit primo concessum, augetur, & dimiuitur in omnibus aliis. Secundo modo contingit communicatio privilegii concessi, non per communicationem, & applicationem privilegii ad plura subiecta æquè primo, & principaliter, sed secundario: qua ratione privilegium concessum religioni extenditur ad moniales: & privilegium concessum domino extenditur ad eius seruos, non quidem æquè primo, sed accessorie; cum autem accessorium sequatur naturam principalis, aucto vel diminuto principalis augetur, vel dimiuitur accessorium. Tertio, & principaliter contingit communicatio privilegii per nouam privilegii concessionem: sed quia illud privilegium, quod denuo conceditur est eiusdem rationis cum privilegio antea concessio; ideo per quandam similitudinem, & imitationem dicitur privilegium concessum communicari, & in hoc sensu communicantur privilegia vnius religionis alteri religioni: neque inter huiusmodi privilegia, & privilegia ad instar inuenio aliquam in se differentiam, sed solum secundum maiorem vel minorem explanationem. Quapropter omnia illa quæ dicta sunt de privilegio ad instar, intelligi debent de hac privilegii communicatione. Sæpe tamen non solum privilegium concessum communicatur sed etiam concedendum, vt patet ex Bulla Pii V. Scicitati concessa, quæ incipit, Cum in defessa? vbi non solum privilegia concessa aliis religionibus, sed & concedenda communicantur; debet tamen hoc exprimi alias non intelligitur communicari privilegium nisi secundum statum, quem habet tempore communicationis.

2. Sed circa hæc privilegiorum communicationem est primo aduertendum non communicari privilegia alicuius religionis alteri, si ex eius communicatione obseruantia regularis labefactetur; quia Pontifex non intendit religionem destrucere, sed potius fouere. Quocirca privilegia concessa ordinibus militibus habendi proprium, testandi &c. siue concessa sint per modum dispensationis, siue ob aliquos fines superiores religionibus mendicantibus, non communicantur; quia sui monasterii, & gubernationis obessent sic Manuel Rodriq. tom. 1. q. 9. regul. quæst. 55. art. 2. Suarez lib. 8. cap. 17. num. 3. §. 4.

3. Secundo aduerto: si in ipsi privilegiis communicandis caueatur, ne censeantur aliis communicata, qui privilegio communicationis gaudent: sicuti in Bulla Gregorii XIII. edita anno 1584. quæ incipit, satis superque; & in Bulla Gregorii XIV. de instituto Societatis caueatur, necessaria est vt postea alteri hæc privilegia concedantur specialis clausula huius derogationis, alias hæc specialis prohibitio non censebitur derogata ita & tradit Suarez lib. 8. cap. 17. n. 8.

4. Tertio aduerto restrictionem factam religiosis Societatis de suis aliorum privilegiis, ne scilicet illis vti possint: nisi in quantum Pæposito generali fuerint communicata: vt concessit Gregor. XIII anno 1575. in Bulla incipiente, Ad futurum, non obitare quominus alia religiones suis privilegiis vti possint, quamuis per suos præpositos non fuerint communicata, quia illa restrictio non est in privilegio sed in ipsius vti ob specialem modum, quem habet Societas in suo regimine: dependet enim tota eius gubernatio à suo primo capi-

DE
ASTRO
DALAC
TOM.
LIB. 8.
CAP. 17.